

CREUTZFELDT-JAKOBS SYGDOM 2002-2003

Uge 26-33, 2004

Creutzfeldt-Jakobs sygdom (CJD) inddeles i tre typer: sporadisk, arvelig og iatrogen erhvervet. Hertil kommer variant CJD (vCJD), som blev beskrevet i 1995, og opfattes som den humane form af kogalskab (BSE), EPI-NYT 12/01. I Danmark har CJD været anmeldelsespligtig siden maj 1997, EPI-NYT 10/97.

Opgørelserne er baseret på patientens dødsår. I perioden 1997-2003 er der i alt anmeldt 27 sikre, 16 sandsynlige og to mulige tilfælde, alle klassificeret som sporadiske. Tabel 1 viser antal patienter anmeldt med mistænkt CJD, som døde i henholdsvis 2002 og 2003: otte kvinder og syv mænd. Medianalderen var 70 år (48-77).

Tabel 1. Creutzfeldt-Jakobs sygdom, antal anmeldte tilfælde, 2002-2003

Afgået ved døden i:	2002	2003
Sikre tilfælde	6	2
Sandsynlige tilfælde	1	5
Mulige tilfælde	0	1
I alt	7	8

Variant Creutzfeldt-Jakobs sygdom

Der er ikke kendskab til tilfælde af vCJD i Danmark. I England, hvor langt de fleste tilfælde af vCJD er diagnosticeret, er der rapporteret om i alt 147 patienter med sikker eller sandsynlig vCJD. Det årlige antal anmeldte tilfælde af vCJD toppede i 2000, og har herefter været aftagende. Herudover har man i England ved vævsundersøgelser fundet det prionprotein, der er associeret til vCJD, i tre ud af 12.675 tonsiller udtaget ved almindelig tonsillektomi. Undersøgelser skal nu be- eller afkræfte denne overraskende høje prævalens. Hvorvidt dette fund kan få betydning for den fremtidige incidens af vCJD er endnu uvist.

I 2003 fik én patient i England konstateret vCJD, hvor smitekilden mistænkes at være en transfusion i 1996, idet donor fik konstateret vCJD i 1999. Ligeledes i England har én patient, der har modtaget blod fra en donor, der senere udviklede vCJD, fået konstateret vCJD ved obduktion. Patienten døde af ikke-neurologisk sygdom.

Kommentar

Anmeldepligten af CJD blev indført for at skærpe den epidemiologiske overvågning af såvel CJD som vCJD. Antal anmeldte tilfælde af CJD har

ligget mellem fire og 11 tilfælde pr. år, og har således været ret konstant. Da inkubationstiden for vCJD er flere år, er det endnu uvist, hvorvidt der i fremtiden vil blive diagnosticeret tilfælde af vCJD i Danmark. (S. Cowan, Epidemiologisk afdeling)

BSE HOS KREATURER

Programmet for overvågning af bovin spongiform encefalopati (BSE) i Danmark omfatter både en passiv og en aktiv overvågning.

Ved den passive overvågning, som er anvendt siden 1990, skal dyr med kliniske symptomer på BSE anmeldes.

Ved den aktive overvågning, som trådte i kraft 1. januar 2001, undersøges hjernevævsprøver fra alle døde eller slagtede kreaturer over en vis alder. Det drejer sig dels om risikodyr, dels om normale slagtekreaturer. Risikodyr omfatter bl.a. selvdøde og nødslagtede kreaturer ≥ 24 måneder, hvor den relative risiko for at finde BSE er større end i den normale kvægpoptation. Alle normale slagtekreaturer ≥ 30 måneder skal undersøges, når de slagtes. Der skal foreligge et negativt testresultat, før slagtekroppen kan frigives til konsum.

Forekomst

Siden den aktive overvågning trådte i kraft, er der testet ca. én million kreaturer, tabel 2.

Tabel 2. Antal BSE-undersøgelser i kreaturer i Danmark, 2001-2004¹⁾

Kategori	Total	Positive (pr. 10 ⁶)
Klinik	150	2 (13.333)
Risikodyr	123.685	5 (40)
Slagtedyr	856.974	5 (6)
I alt	980.809	12 ²⁾ (12)

1): Til og med maj 2004.

2): Hertil kommer det første tilfælde fra 2000 og tre tilfælde i eksporterede dyr.

I februar 2000 blev det første tilfælde af BSE i Danmark i danskfødt kvæg konstateret, hvilket var før den aktive overvågning startede. Indtil nu er der således fundet i alt 13 tilfælde af BSE i Danmark i danskfødt kvæg, hvortil kommer tre tilfælde i kvæg eksporteret til udlandet. Det seneste tilfælde af BSE blev konstateret i april 2004. Af disse i alt 16 tilfælde, som antages smittet i Danmark, blev tre undersøgt på klinisk mistanke, seks var risikodyr og syv var slagtedyr.

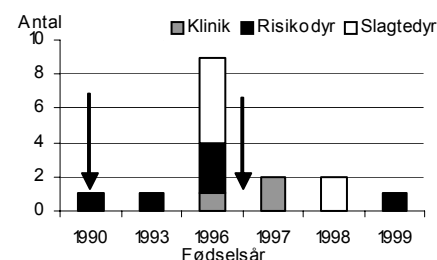
Forebyggelse

Smittespredning via foder med indhold af smitstof fra kød- og benmel (kbm.) er søgt reguleret med en række fodringsforbud; i 1990 mod kvæg-baseret kbm. i kvægfoder, i 1997 mod pattedyrbaseret kbm. i kvægfoder og i 2001 mod animalsk protein i foder til alle produktionsdyr.

Disse forbud er den eneste forebyggende foranstaltning, som kan forventes at lede frem til sygdommens udryddelse.

Kreaturerne bliver typisk smittet i løbet af deres første leveår. Fordelingen af BSE efter dyrenes fødselsår kan derfor give et indtryk af smittespredningen og dermed af effekten af fodringsforbuddene. Det ses af figur 1, at de fleste tilfælde, i alt ni, er født i 1996, hvilket betyder, at det første fodringsforbud fra 1990 ikke har været særligt effektivt. Derimod synes forbuddet fra 1997 at have begrænset smittespredningen betydeligt. Det er endnu for tidligt at forvente at finde evt. smittede dyr født efter forbuddet fra 2001.

Figur 1. Antal BSE-tilfælde pr. fødselsår (inkl. eksporterede tilfælde)

Pilene angiver tidspunkterne for indførelse af fodringsforbud for kød- og benmel.

Kommentar

I EU er antallet af BSE-tilfælde faldet med 36% fra 2002 til 2003. I Danmark forventes få tilfælde de nærmeste år, hvorefter sygdommen forventes at dø helt ud her i landet.

(P. Willeberg, Fødevarerdirektoratet)

NY BAGSIDE

EPI-NYT har fået ny bagside. Modtagne isolater, prøver og anmeldelser med laboratoriepåvist infektion samt anmeldelser af samtlige individuelt anmeldelsespligtige sygdomme opgøres nu hver uge. Derudover bringes hver uge opgørelser med fokus på udvalgte infektioner eller udbrud.

(C. Kjelsø, Epidemiologisk afdeling)

11. august 2004

Individuelt anmeldelsespligtige sygdomme

Antal anmeldelser modtaget i Epidemiologisk afdeling, Statens Serum Institut

	Uge 32 2004	Kum. 2004 ¹⁾	Kum. 2003 ¹⁾
AIDS	0	24	19
Anthrax	0	0	0
Botulisme	0	0	1
Creutzfeldt-Jakob	2	6	5
Difteri	0	0	0
Fåresyge	0	3	2
Gonoré	2	207	85
Hepatitis A	8	110	38
heraf smittet i udlandet	3	22	10
Hepatitis B (akut)	1	20	31
Hepatitis B (kronisk)	0	104	120
Hepatitis C (akut)	0	1	5
Hepatitis C (kronisk)	5	173	165
HIV (1. gangs HIV)	6	182	134
Hæmorrhagisk feber	0	0	0
Kighoste (børn < 2 år)	5	108	77
Kolera	0	0	0
Legionella pneumoni	2	48	48
heraf smittet i udlandet	0	9	10
Lepra	0	0	0
Leptospirose	0	1	2
Levnedsmiddelbåren sygdom	16	325	239
heraf smittet i udlandet	5	41	51
Meningokokksygdom	5	83	73
heraf gruppe B	0	32	39
heraf gruppe C	0	6	17
heraf uspec.+ andre	5	45	17
Purulent meningitis			
Streptococcus pneumoniae	1	58	75
Haemophilus influenzae	0	1	2
Listeria monocytogenes	0	1	1
Anden ætiologi	0	3	2
Ukendt ætiologi	1	10	11
Mæslinger	0	0	0
Neuroborreliose	4	62	15
Ornitose	0	3	6
Pest	0	0	0
Plettyfus	0	0	0
Polio	0	0	0
Rabies	0	0	0
Røde hunde (i graviditeten)	0	0	0
Røde hunde (kongenit)	0	0	0
Shigellose	0	44	58
heraf smittet i udlandet	0	35	50
Syfilis	0	90	33
Tetanus	0	0	0
Tuberkulose	11	277	257
Tyfus/paratyfus	1	16	28
heraf smittet i udlandet	1	11	16
VTEC/HUS	2	83	54
heraf smittet i udlandet	0	9	12

¹⁾ Kumulativt antal i 2004 og i tilsvarende periode 2003

Udvalgte laboratoriepåviste infektioner

Antal prøver, isolater og/eller anmeldelser modtaget i laboratorier, Statens Serum Institut

	Uge 32 2004	Kum. 2004 ²⁾	Kum. 2003 ²⁾
Bordetella pertussis (alle aldre)	tal bringes fra uge 35		
Gonokokker	13	229	157
heraf kvinder	1	29	21
heraf mænd	12	200	136
Listeria monocytogenes	0	23	18
Mycoplasma pneumoniae			
Luftvejsprøver ³⁾ PCR	3	96	109
Serumprøver ⁴⁾ MPT	2	219	327
Streptokokker ⁵⁾	tal bringes fra uge 35		
Gruppe A streptokokker			
Gruppe C streptokokker			
Gruppe G streptokokker			
S. pneumoniae			
	Uge 31 2004	Kum. 2004 ²⁾	Kum. 2003 ²⁾
Tarmpatogene bakterier ⁶⁾			
Campylobacter	91	1886	1670
S. Enteritidis	29	271	363
S. Typhimurium	13	241	199
Andre zoon. salmonella	9	261	286
Yersinia enterocolitica	2	117	132

²⁾ Kumulativt antal i 2004 og i tilsvarende periode i 2003

³⁾ Luftvejsprøver med positiv PCR

⁴⁾ Serumprøver med positiv komplementbindingstest, MPT

⁵⁾ Isoleret i blod eller spinalvæske

⁶⁾ Se også www.mave-tarm.dk

Patienter med laboratoriepåvist klamydia fordelt på køn og amt, 1. kvartal 2004

Amt	2004			2003
	M	K	I alt	I alt
Kbh. + Frb. Komm.	380	597	981 *)	973
Københavns	217	345	563 *)	432
Frederiksberg	84	161	245	224
Roskilde	45	94	139	143
Vestsjællands	65	158	223	133
Storstrøms	54	117	171	139
Bornholms	2	21	23	27
Fyns	123	298	421	395
Sønderjyllands	73	182	255	178
Ribe	65	168	233	146
Vejle	92	190	282	244
Ringkøbing	80	139	220 *)	206
Århus	250	398	648	529
Viborg	66	130	196	162
Nordjyllands	144	268	412	434
Hele landet	1740	3266	5012	4365

*) For enkelte personer er kønnet ukendt